

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Arnótfalvy Sarolta ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gál Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen vezetői megbízás visszavonása felmentés jogellenességének megállapítása iránt a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróságon 2.M.82/2008. szám alatt megindított és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 4.Mf.20.668/2010/3. számú ítéletével elbírált perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.Mf.20.668/2010/3. számú ítéletét az elsőfokú ítéletet a felperes keresetét elutasító részében hatályában fenntartja, ezt meghaladóan nem érinti.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes határozatlan időre közszolgálati jogviszonyban gazdasági igazgató vezetői beosztásban dolgozott az alperes jogelődjénél, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat N.-ban működő Pszichiátriai Szakkórházában. A szakkórház főigazgatója 2008. január 16-án a felperes vezetői megbízását visszavonta, és minőségfejlesztési és pályázati főmunkatárs, valamint logisztikai és műszaki tanácsadó munkakört ajánlott fel részére. A felperes a felajánlott munkaköröket nem fogadta el, ezért az alperes a közszolgálati jogviszonyát a 2008. február 2-án kelt határozatában felmentéssel megszüntette és a felperest az öt hónapos felmentési idő teljes tartamára felmentette a munkavégzési kötelezettség alól.

A felperes pontosított keresetében a vezetői megbízás visszavonása és a felmentés jogellenességének megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy az alperes intézkedései sértik a rendeltetésellenes joggyakorlás tilalmát (Mt. 4.§), mivel azok meghozatalára az intézmény fenntartójához 2008. január 14-én tett megalapozott bejelentése retorziójaként került sor. A felperes a jogellenesség jogkövetkezményeként - az eredeti munkakörbe történő

visszahelyezés mellőzésével - 12 havi átlagkeresetének megfelelő összeg, elmaradt illetmény és egyéb járandóság, valamint a részarányosan megállapított szabadságmegváltás késedelmes megfizetése miatt késedelmi kamat és költségei megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelme szerint a vezetői megbízás visszavonásához az intézmény főigazgatója és a felperes között régebben meglévő bizalmi válság vezetett, amely lehetetlenné tette az együttműködést, ezért jogsértés hiányában a kereset elutasítását kérte.

A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság a 2.M.82/2008/36. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította.

A megállapított tényállás szerint az alperes a vezetői megbízás visszavonását két pontban indokolta.

Az 1. pont szerint a felperes 2008. január 14-én a management értesítése, meghívása és felhatalmazása nélkül összehívta a szakszervezetet, és előzetesen el nem fogadott és jóvá nem hagyott pénzügyi kötelezettségvállalásról döntött, erről a szándékáról sem a főigazgatónak, sem az orvos és minőségügyi igazgatónak, sem az ápolási igazgatónak, továbbá az intézet jogászának sem adott tájékoztatást, és ezáltal nem biztosított lehetőséget a közös managementi álláspont kialakítására.

Az indokolás 2. pontjának lényege szerint a felperes és az alperes főigazgatója között - a felperes 2007. október 7-én kelt leveléből is megállapíthatóan - fennálló szemléletbeli különbség feloldhatatlannak bizonyult. A felperes ebben a levélben - értékelhető alperesi ajánlat esetén - a közszolgálati jogviszonya megszüntetését maga vetette fel, amelyet később írásban megismételt és leszögezte, hogy ezt követően a döntés előkészítések során írásban teszi meg az észrevételeit. Az elmúlt három hónapban a felperesnek a vezetői tevékenységét az írásbeliségre korlátozó, a főigazgató számára elégtelen kommunikációja az egészségügy bizonytalan helyzetében veszélyezteti a szakkórház hatékony és eredményes menedzselését. Az indokolás szerint az egyébként kifogástalan szakmai munka nem pótolja a közös gondolkozást, a hatékony szóbeli kommunikáció nélkül a felelős döntéshozatal lehetetlen. Kommunikációs hibának tekintette a főigazgató továbbá, hogy a menedzsment más tagjaitól eltérően a felperes az eltelt két és fél év alatt az intézetet előadással egyetlen alkalommal sem képviselte, kapcsolatépítése ennek hiányában leredukálódott.

A vezetői megbízás visszavonás indokolása tartalmazza még a felperesnek a beosztottak és a vezetőség tagjai irányában tanúsított nem ritkán durva és agresszív magatartását.

A munkaügyi bíróság széles körű bizonyítási eljárásban feltárt adatok alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a vezetői megbízás visszavonása és a közszolgálati jogviszony felmentéssel való megszüntetése nem irányult és nem is vezetett a felperes véleménynyilvánításának elfojtására, az alperes részéről nem rendeltetésszerű joggyakorlás nem állapítható meg, a vezetői megbízás visszavonása és a felajánlott munkaeszközök visszautasítása következményeként a közszolgálati jogviszony felmentéssel való megszüntetése megalapozott és jogszerű volt.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes az elsőfokú bíróság ítéletét elsődlegesen eljárásjogi szabálysértések miatt támadta. Az ügy érdemét illetően fenntartotta azt az álláspontját, hogy a vezetői megbízásának visszavonása a munkaköri kötelessége szerinti ellenjegyzés megtagadása miatt történt. Bebizonyosodott, hogy a szakszervezeti ülésen nem vállalt kötelezettséget, a visszavonás további indokolása sem bizonyult valósnak, a korábbi levelei pedig megítélése szerint nem szolgálhatnak okszerű alapot a vezetői munkaköréből való eltávolítására.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 4.Mf.20.668/2010/3.számú ítéletében a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.375 forint kamatot. Egyebekben a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó eljárási jogszabálysértést nem állapított meg. Az elsőfokú ítéletet a felperesi fellebbezés és az alperesi ellenkérelem körében érdemben vizsgálta, és a kismértékben kiegészített tényállás alapján is helytállónak találta az elsőfokú bíróság által felhívott jogszabályok körét, és az abból levont jogkövetkeztetést. A fellebbezés kapcsán hangsúlyozta, hogy a vezetői megbízás visszavonásának indoka - az alperesi jognyilatkozat szerint - a bizalom megrendülése volt, és az intézkedés meghozatalához egy hosszú folyamat eredményeként a felperesnek a 2008. január 14-ei szakszervezeti ülésen tanúsított magatartása vezetett.

A másodfokú bíróság is perdöntő jelentőséget tulajdonított a felperes 2007. október 7-én írt levelében foglaltaknak. Ebben a felperes saját maga úgy nyilatkozott, hogy 2005. októberére világossá vált előtte, amit az utóbbi fél év történései tovább erősítettek, hogy ő és a főigazgató teljes más filozófia mentén képzelik el a szakkórház gazdasági, humán és szakmai irányítását, nem is beszélve a vezetői stílusról és a vezetői munkamódszerekről. A felperes a levélben utalt arra, hogy mindez lehetetlenné teszi az együttműködést, és felvetette az alperestől való távozását. Az együttműködés hiányát jelezte, hogy a felperes levélben hívta fel

az intézményvezető figyelmét a 217/1998.(XII.30.) Korm. rendeletben foglaltakra a költségvetési szervet terhelő gazdasági kihatású kötelezettség ellenjegyzése tárgyában, és közölte a főigazgatóval, hogy presztízsének védelme érdekében sem fogja utólag ellenjegyezni a megkérdezése nélkül hozott intézkedését, kivéve, ha az ellenjegyzésre kizárólag írásban utasítja.

A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a szakszervezeti ülésen a felperes ténylegesen nem vállalt pénzügyi kötelezettséget, azonban ennek ellenére megállapítható, hogy a felperes itt tanúsított magatartása további alapul szolgált a bizalomvesztésre. A felperes ugyanis a szakszervezeti titkárral azt közölte, hogy sürgősen a főigazgató meghívása, sőt a főigazgatót az ülésen elhangzottakról később sem tájékoztatta. A másodfokú bíróság osztotta azt az alperesi álláspontot, hogy az intézmény vezetői között a bizalom hiánya lehetetlenné tette az együttműködést, az intézet érdekében való együttgondolkodást, és mindez szükségszerűen maga után vonta a vezetői megbízás visszavonását. Az Mt. 4. §-ában foglalt megsértése mindezek folytán nem volt megállapítható. A felperes maga is elismerte, hogy a felajánlott munkakörök egyike a végzettségének és képzettségének megfelelt, így annak visszautasítása miatt az alperes a közszolgálati jogviszonyát jogszerűen szüntette meg.

A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a felmentés jogszerűségét egy indok valósága is megalapozza, és a felmentésben közölt további indokok valóságának bizonyítása sürgősen volt. Ugyanakkor az alperes a felperes részére ki nem adott szabadság pénzbeli megváltásával késedelembe esett, amelyet az alperes megfizetni tartozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében - tartalma szerint - a jogerős ítéletet abban a részében, amelyben az elsőfokú bíróság keresetét elutasító ítéletét helybenhagyta, kérte hatályon kívül helyezni, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatni és a kereseti kérelmének teljes egészében helyt adó határozatot hozni. Másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalra utasítását, valamint az alperesnek a költségeiben való marasztalását kérte.

A felperes mindenekelőtt utalt arra, hogy az alperes két határozatának jogszerűségét egymástól elkülönítetten kell vizsgálni. Álláspontja szerint a vezetői megbízás tárgyában hozott jogerős ítéleti döntés törvénysértő, mert az alperes határozata nem felelt meg a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Kjt.) 23. § (4) bekezdésében foglalt elvárásoknak. A határozat első része valótlan megállapításokat tartalmazott, a peres eljárás során ugyanis bebizonyosodott, hogy a szakszervezeti ülést nem a felperes hívta össze, és részéről kötelezettségvállalás

nem történt. Az alperes a vezetői megbízás visszavonásának okaként a továbbiakban a felperes által három hónappal korábban megírt levélből idéz, amelyből azonban kiderül, hogy a felperes súlyos szakmai kritikákat fogalmazott meg. A munkatársakkal szembeni durva és agresszív magatartást, mint indokot a munkaügyi bíróság is valótlannak találta. A perben ugyancsak nem nyert bizonyítást a külső szervekkel való kapcsolatépítés hiánya, valamint a külső partnerekkel szembeni durva felperesi magatartás. Mindezek ellenére az eljáró bíróságok nem tulajdonítottak jelentőséget és érdemben nem vizsgálták a felperes folyamatos hivatkozását, mely szerint a munkáltató döntése sértette az Mt. 4. § (2) bekezdésében foglaltakat. A vezetői megbízás visszavonásának valós oka a felperes által vitatott szolgáltatások számlázásakor a kifizetés ellenjegyzésének megtagadása, és erről a fenntartó megyei közgyűlés elnökének tett bejelentés volt. Az alperes a Kjt. 23. § (4) bekezdését azáltal is megsértette, hogy a vezetői megbízás visszavonásának indokait három napon túl közölte, és kérésére ellenére nem tartotta szükségesnek a személyes meghallgatását, három hét múlva pedig annak ellenére felmentette, hogy időközben ellenjegyzés megtagadása jogosnak bizonyult.

A munkaügyi bíróság ítélete indokolásában törvénysértő módon a munkáltatói indokoláson túlterjeszkedve olyan indokok alapján fogadta el jogszerűnek a vezetői megbízás visszavonását, amelyet nem az erről szóló határozat, hanem a felmentés tartalmazott. A másodfokú bíróság - kiegészítve az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását - a szakszervezeti gyűlésről való utólagos tájékoztatás elmaradására utalt, holott az alperesi határozat csak az előzetes tájékoztatás hiányát rótta fel a felperes terhére, vagyis a munkáltatói indokoláson a másodfokú bíróság is túlterjeszkedett.

A felperes álláspontja szerint a vezetői megbízás visszavonása annak jogellenessége folytán a felmentés jogszerű alapjául nem szolgálhatott, az abban felhozott további indokok pedig olyan korábbi eseményeket tartalmaztak, amelyek kizárólag a fenntartóhoz tett jogszerű és megalapozott bejelentés folytán kerültek előtérbe.

A felperes érvelésének alátámasztására a BH 2008.100. eseti döntésére is utal, miszerint a valós indok sem teszi jogszerűvé a felmondást, ha az nem okszerű. Végül az alperes által hivatkozott bizalomvesztést a felperes jogos szakmai kritikái idézték elő. A BH 2008.100. eseti döntés szerint a felmondás (felmentés) rendeltetésellenes, ha a munkáltató a jognyilatkozatát a munkavállaló (közalkalmazott, köztisztviselő) helyesnek bizonyuló szakmai véleménye következményeként teszi meg.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 2074. § (1) bekezdésében foglaltak alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróságoknak a perben először a vezetői megbízás visszavonásának jogszerűsége, majd annak eldöntése függvényében a felmentés jogszerűsége tárgyában kellett döntenük.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés keretei között ennek megfelelően bírálta felül, és külön foglalt állást a vezetői megbízás visszavonása jogszerűségének, és a felmentés jogszerűségének kérdésében.

A Legfelsőbb Bíróság teljes mértékben osztja a másodfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az erről rendelkező határozat tartalma szerint a vezetői megbízás visszavonásának oka egy hosszú folyamat eredményeként az együttműködési kötelezettség teljesítésének megtagadásával összefüggésben a bizalom megrendülése, közvetlen kiváltója pedig a felperesnek a 2008. január 14-ei szakszervezeti üléssel kapcsolatosan tanúsított magatartása volt. A Ktv. 23. § (4) bekezdésében foglalt törvényi feltételek megvalósulását a határozat ezen tartalma alapján kellett vizsgálni.

E körben a felperes a jogerős ítéletet - tartalma szerint - a bírói mérlegelés körében támadta, a felülvizsgálati eljárásban azonban a bizonyítékok ismételt egybevetésére és felülmérlegelésére nincs lehetőség, arra csak kivételesen, a tényállás feltárása hiányában, azaz a bizonyítékokból levont kirívóan okszerűtlen következtetés esetében van helye (BH 2002.29.), illet azonban a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján nem tárt fel.

A vezetői megbízás visszavonásának első indokaként felhozott felperesi magatartást illetően peradat, hogy a 2008. január 14-ei szakszervezeti gyűlésre Világos Sándorné szakszervezeti titkár a felperes ellenző javaslata miatt nem hívta meg az intézet főigazgatóját. Ezért - a felülvizsgálati kérelemben kifejtettekkel szemben - valósnak bizonyult az indokolásnak az a tartalma, hogy a szakszervezeti ülés a főigazgató előzetes tájékoztatása nélkül zajlott le, és azon nyugdíjba vonuló munkavállalók részére biztosított jutalom felemelt összege tárgyában a közös menedzsmenti álláspont kialakítása nélkül a felperes részéről olyan biztatás hangzott el, amelynek birtokában a szakszervezet joggal bízhatott a főigazgató elé terjesztett javaslat sikerében. A felperesnek ez a magatartása akkor is alkalmas volt a vezetők közti bizalom végső megrendülésére, ha a szakszervezeti ülést nem a felperes hívta össze, és konkrétan pénzügyi kötelezettségvállalás nem történt.

A vezetői megbízás visszavonásának második indokként felhozott 2007. október 7-én kelt felperesi levél tartalma egyértelműen

alátámasztja a felperes és a főigazgató között kialakuló bizalmi válságot, amelynek a kezdetét a maga részéről a felperes 2007. októberétől eredeztette. A felperesnek az a perbeli védekezése, hogy a közalkalmazotti jogviszonya saját maga által történő megszüntetésének a levélben felvetett gondolatát utóbb megváltoztatta, és törekedett a főigazgatóval való együttműködésre, a levél, annak hangvételét és stílusát tekintve nem gyengíthette, hanem éppenséggel erősítette a főigazgató részéről a bizalomvesztést, éppen a felperes egymásnak ellentmondó megnyilvánulásai miatt. A perben a bíróságoknak nem a felperes szakmai felkészültségét, jártasságát, szakmai kritikáinak megalapozottságát kellett elbírálnia, hanem abban a kérdésben kellett döntenük, hogy a felperes saját maga által sem vitatott és hosszabb ideje fennálló bizalmi válság jogszerű alapul szolgált-e a vezetői megbízás visszavonására.

Ennek megválaszolását illetően jogszerű az eljáró bíróságoknak a perbeli bizonyítékokból levont az a jogkövetkeztetése, hogy az intézmény vezetői között a bizalom hiánya lehetetlenné tette az együttműködést, és a munkáltatói jogkört gyakorló főigazgató részéről a vezetői megbízás visszavonásának okszerű indokál szolgált.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint - a felmentéshez hasonlóan - az intézkedés jogszerűségéhez egyetlen indok valóságának és okszerűségének bizonyítottsága is elegendő.

A vezetői megbízás hosszabb ideje fennálló bizalomvesztésen alapuló indokának valósága és okszerűsége alperes részéről történt bizonyítása mellett a felperes csak állította, de semmivel nem bizonyította a 2008. január 14-én fenntartóhoz tett bejelentése és az alperesi intézkedés közti okozati összefüggést. A perben nem merült fel olyan adat, hogy az alperes a bejelentésről január 16-ai intézkedésekor már tudomást szerzett, a bejelentés megalapozottságának pedig az előbbieken részletezettek okán már nem volt jelentősége. A felperes saját iratainak tartalma szerint is bizonyította saját magatartásával ellentétben nem állíthat főigazgató részéről az Mt. 4. § (2) bekezdésébe ütköző nem rendeltetésszerű joggyakorlást.

A fentiekre tekintettel az eljáró bíróságok a vezetői megbízás jogellenességének megállapítását jogszabálysértés nélkül mellőzték.

A Kjt. 23. § (7) bekezdése szerint a megbízás visszavonása, határozott időre szóló megbízás esetén a határozott idő letelte, valamint a megbízásról való lemondás után a közalkalmazottat az eredeti munkakörében kell továbbfoglalkoztatni, ennek hiányában végzettségének, illetve képzésének megfelelő munkakört kell részére felajánlani. Nem vitás peradat, hogy az alperes e

jogszabályi kötelezettségének eleget tett, és a felperes határozatlan időre szóló közalkalmazotti jogviszonyának felmentéssel való megszüntetésére a végzettségének és képesítésének megfelelő felajánlott munkakör visszautasítása miatt került sor.

A Kjt. 30. § (1) bekezdés perben irányadó c) pontja önálló felmentési okként nevesíti azt, ha a vezető beosztás ellátásával történő megbízás visszavonását követően a közalkalmazott a végzettségének, illetőleg képesítésének megfelelő munkakört nem fogadja el, ezért az ez okból történő felmentés nem jogellenes.

A fenti indokolásra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával jogszabálysértés hiányában az elsőfokú ítéletet a felperes keresetét elutasító részében hatályában fenntartotta, ezt meghaladóan nem érintette.

A felülvizsgálati eljárásban az alperesnek költsége nem merült fel, ezért a költségviselés tárgyában rendelkezni nem kellett.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben még alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. december 7.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő